Jeff Sybesma schrijft open brief aan de Caribische toerist

'Realiseer je je hoe groot je ecologische voetafdruk op het eiland is?'

ORANJESTAD — In deze open brief drukt Jeff Sybesma de toerist die zijn vakantie op Aruba of een ander Caribisch eiland wil doorbrengen, op het hart te onderzoeken hoe dat eiland omgaat met de neveneffecten van zijn of haar verblijf, het afval dat toeristen produceren bijvoorbeeld. 'Als je daarbij ontdekt dat het niet is zoals je het thuis geregeld zou willen zien, kun je een andere bestemming overwegen.'

Lieve toerist,

Dank dat je onze Caribische eilanden hebt uitgekozen om je vakantie door te willen brengen. We doen er alles aan om je hierheen te krijgen en een onvergetelijke vakantie aan te bieden. Met onze fraaie advertentiecampagnes over prachtige witte stranden, heerlijke zonnige en warme dagen het hele jaar rond, de vriendelijke en aardige lokale mensen die tot het uiterste gaan om je verblijf zo aangenaam mogelijk te maken, een warme en kleurrijke cultuur plus een scala aan vijfsterrenhotels met aantrekkelijke prijzen, bezorgen wij je bij voorbaat een vakantiegevoel waar je het hele jaar van kan dromen. En het werkt. Onze eilanden ontvangen het hele jaar door duizenden mensen uit Europa en de Verenigde Staten en zo langzamerhand is het toerisme de grootste bron van inkomsten geworden voor de CAS-eilanden.

Lieve toerist, ik begrijp dat je bezoek aan onze eilanden vooral in het teken staat van verwennerij van jezelf en je medereisgenoten. Daarvoor heb je gekozen mede vanwege die zon-, zand- en zeebelofte die je thuis op dit moment node moet missen. Maar ik wil toch je aandacht vragen voor het volgende.
Zoals alles heeft ook een bloeiend en groeiend toerisme zijn keerzijde. Behalve de eenzijdigheid van deze economische inkomstenbron, waardoor een ramp als een orkaan of een pandemie goed aantoont hoe kwetsbaar het wegvallen van een eenzijdige bron van inkomsten kan zijn, kent massaal toerisme ook vele negatieve kanten indien de overheid daar niet adequaat op inspeelt. Ik leg dit even uit.

Weet je dat jij samen met duizenden andere toeristen die onze eilanden bezoeken een enorme hoeveelheid afval en afvalwater produceert? Immers, na een frisse duik in het zoute water van de Caribische zee wil je de zonnebrandolie en het zweet van je lichaam afspoelen en je haren wassen om vervolgens te genieten van een uitstekende en uitgebreide exotische maaltijd in een toprestaurant. Jouw afvalwater komt soms direct in zee terecht. Dat is uiteraard niet goed voor het mariene milieu en het koraalrif dat daarin voorkomt. Of anders wordt het afgevoerd naar een rioolwaterzuiveringsinstallatie.

Echter, de overheid gebruikt het geld dat jij en de andere toeristen in het laatje brengen niet om te zorgen dat er voldoende rioolwaterzuiveringsinstallaties zijn en dat de bestaande in opperbeste staat verkeren. Het gevolg is dat het afvalwater niet adequaat wordt gezuiverd en weer afgevoerd wordt naar dezelfde zee waar jij zo graag in zwemt.

Vaak weten overheden al tijden dat de kwaliteit van het zeewater langs de kust en ook langs de stranden van de hotels behoorlijk slecht is. Uiteraard zal de overheid je daar niet voor waarschuwen want dat is slechte reclame en rapporten die dat bewijzen verdwijnen diep in lades en worden nooit officieel uitgebracht.
Ook de enorme hoeveelheid vast afval die de duizenden toeristen naast de eigen bewoners van de eilanden produceren moet ergens naartoe en verwerkt worden. Het gaat om tonnen en tonnen aan allerlei afval dat met het toerisme te maken heeft. En dat is niet alleen jij die in een van die luxe hotels verblijft maar ook het afval(water) van alle cruiseschepen die onze eilanden bezoeken en die eenmaal aangemeerd op grond van internationale verdragen hun afval(water) moeten afgeven aan het land dat voor verdere verwerking zorg moeten dragen.

Wat doet de overheid vervolgens met al dat afval? Ze weten zich er geen raad mee. Nog niet eens zo lang geleden werd het gewoon aan de andere kant van het eiland gewoon weer in zee gedumpt. Vervolgens ontstonden landfills, vuilstortplaatsen.

Maar ook dat gebeurt met minimaal beleid. Afvalscheiding? Nope. Het 'vervuiler betaalt' principe toepassen? Nope. Eigenlijk gewoon dumpen in een groot gat. En dat gaat jaren door tot zelfs het gat vol is en het afval verder groeit tot een berg. Een afvalberg waarin door compressie van huishoudelijk organisch afval methaangas ontstaat dat spontaan in brand vliegt en niet te blussen is.

Ook wordt regelmatig het afval zoals autobanden gewoon in brand gestoken en produceert dagenlang een dikke zwarte toxische rookpluim. De lokale mensen die onder deze stinkende en giftige stoffen moeten leven en wonen en waarvan hun grondrechten om ongestoord te mogen leven in een schone omgeving en waar hun gezondheid niet dagelijks wordt aangetast, worden opgeofferd voor jou als toerist als melkkoe van de overheid. Hun rechten zijn niet belangrijk. Het zou namelijk allemaal te duur worden als ook hiermee rekening moet worden gehouden en wordt het prijsplaatje voor jou als toerist te groot en wil je niet meer komen. Het is gewoon een simpel rekensommetje.

De voornoemde problematiek is specifiek voor kleine eilandeconomieën zoals ondermeer Aruba, Curaçao en Sint Maarten. Daar is zelfs een aparte wetenschappelijke tak over ontstaan met de naam: Small Island Developing States of SIDS. Tijdens de VN-conferentie over milieu en ontwikkeling in juni 1992 (ook wel de Rio de Janeiro Earth Summit genoemd) werden de SIDS voor het eerst erkend als een specifieke groep ontwikkelende kleine (ei)landen die dezelfde uitdagingen hadden met betrekking tot duurzame ontwikkeling.

De elementen hiervan zijn kleine maar snel groeiende populaties, beperkte hulpbronnen en daardoor sterk afhankelijk van internationale handel (waaronder toerisme), isolatie (mede door het eiland zijn), gevoelig voor natuurrampen en externe schokken (denk aan orkanen, de bancaire crisis en de coronapandemie) en door de kleinschaligheid zeer gevoelige natuurlijke ecosystemen (denk aan koraalriffen, mangrovebossen, endemische planten en dieren). Daarnaast wordt de economische groei van SIDS beperkt door hoge communicatie-, energie- en transportkosten, slecht functionerende, te grote en te dure overheden met een gebrekkige infrastructuur ondanks de kleinschaligheid en geen of nauwelijks mogelijkheid van schaalvoordelen.

Wat nu lieve toerist? Wat is de oplossing? Allereerst wil ik je niet weerhouden van een fijne vakantie op een van onze prachtige eilanden. Ik wil wel dat je je realiseert wat de zogenaamde 'ecologische voetafdruk' is die je achterlaat op onze eilanden. En dan vraag ik je niet om alles tot op de gram of millimeter of dubbeltje uit te rekenen doch dat je onderzoekt hoe of het eiland waar je naartoe wil gaan met de neveneffecten die jouw verblijf met zich meebrengt, omgaat.

Als je daarbij ontdekt dat het niet is zoals je dat in je eigen huis geregeld zou willen zien kun je een paar dingen doen. Je kunt een andere bestemming kiezen waar het beter is geregeld. Je kunt ook in de pen klimmen en de regering van het eiland dat je wil bezoeken erop wijzen dat je graag wil dat ze de hoge standaarden die jij thuis aanhoudt voor wat betreft afval en afvalwater ook aanhouden. Mocht dat niet het geval zijn of zij dan kunnen aangeven wat ze er op korte termijn aan gaan doen. En je kunt je bevindingen ook kenbaar maken via social media.

Overheden zijn zeer gevoelig voor negatieve berichten op social media. Ze weten hoe zoiets kan exploderen en moeilijk in de hand te houden is. Dus door kritische vragen te stellen dwing je ze om iets te doen. En dat is wat uiteindelijk moet gebeuren. Jou en de andere bijdragen die de toeristen leveren aan de economie van onze eilanden moeten uiteindelijk ten goede komen aan de mensen die hier wonen en werken om jou verblijf zo aangenaam mogelijk te maken. Het mag niet zo zijn dat slechts een handjevol politici en zakenlui voordeel uit het toerisme halen en de rest marginaal aan de zijlijn moet blijven staan.
Ik wens je een heel fijne vakantie toe lieve toerist.

Vast Afval	2015
Aruba	133.835 x 1000kg

Source: Final Report Integrated Solid Waste Management Aruba, Workgroup Waste Processing Aruba 2017-2018

Vast Afval	2019
Aruba	115.536 x 1000kg

Source: Verwerking van afval op Aruba, Arcadis, 2019

Vast Afval	2019
Aruba	134.261 x 1000kg

Source: Roadmap Waste Management Aruba, Taskforce Waste Management Aruba, July 10th, 2019

Vast Afval	2017
Afval per persoon:	9,7 kg per dag
Sint Maarten	

De rijke ontwikkelde landen produceren 1,4 kg per persoon per dag.
Source: SER advice "Better Waste Management for Sint Maarten, April 3, 2017

Verblijfstoeristen	2021	2020	2019
Aruba	717.000	325.400	1.018.000
Curacao	222.700	180.000 *	483.000 *
Sint Maarten	186.900	86.200	na

Cruise toeristen	2021	2020	2019
Aruba		255.400	832.000
Curacao		256.000	810.000
Sint Maarten		436.000	1.632.000

Source: https://tourismanalytics.com/caribbean.html
* https://www.cbs.cw/_flysystem/media/curacao-environmental-statistics-compendium-2020-a_0.pdf

Lokale bevolking	2020
Aruba	107.000
Curacao	156.000 *
Sint Maarten	39.000

Source: https://www.findeasy.in/caribbean-countries-by-population/
* https://www.cbs.cw/_flysystem/media/curacao-environmental-statistics-compendium-2020-a_0.pdf

Vast afval	2020
Curacao	187.244 x 1000kg

De hoeveelheid verzameld afval per capita per dag is 3.3 kg. Voor 2020 betekent dit bijna 1200 kg / capita, wat heel erg veel is en drie keer zoveel in vergelijking tot de hoeveelheid afval in Latijns America en het Caribisch gebied.

Figure 10: contributions to waste. Source: UNOPS report May 2018.